

Chambre des Représentants

SESSION 1959-1960.

9 MARS 1960.

PROJET DE LOI

portant approbation de la Convention entre le Royaume de Belgique et la République Française, relative aux pensions d'invalidité et de décès des victimes civiles de la guerre, signée à Paris, le 20 septembre 1958.

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA
COMMISSION DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES (1),
PAR M. PARISIS.

MESDAMES, MESSIEURS,

La Convention dont on vous demande l'approbation restreint son champ d'application aux nationaux belges et français (art. 7 de la Convention). Elle vise les invalides, les victimes civiles et leurs ayants droit ou ayants cause de la guerre 1940-1945 (art. 1 de la Convention). Elle permet aux uns comme aux autres de bénéficier d'une des deux législations, au cas où un changement de nationalité s'est produit entre le fait dommageable et l'octroi de la rente. Elle ne permet pas à des nationaux de l'un des deux

(1) Composition de la Commission :

Président : M. Kronacker.

A. — Membres : MM. d'Alcantara, Delwaide, Dewulf, Herbiet, Lefèvre (Th.), le Hodey, Mertens de Wilmars, Parisis, Schot, Van Cauwelaert, Van Elslande, Willot. — Bohy, Fayat, Housiaux, Huysmans, Larock, Merlot, Pierson, Tielemans, Van Eynde. — Drèze, Janssens.

B. — Suppléants : MM. Bertrand, Cooreman, De Gryse, *Mme De Riemaecker-Legot*, MM. du Bus de Warnaffe, Verhenne. — Dejardin, De Kinder, De Sweemer, Detiège, Radoux. — Cooremans.

Voir :

409 (1959-1960) :

— N° 1 : Projet de loi.

Kamer der Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1959-1960.

9 MAART 1960.

WETSONTWERP

houdende goedkeuring van de Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en de Franse Republiek betreffende de invaliditeits- en overlijdenspensioenen der burgerlijke oorlogsslachtoffers, ondertekend op 20 september 1958, te Parijs.

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE VOOR DE
BUITENLANDSE ZAKEN (1), UITGEBRACHT
DOOR DE HEER PARISIS.

DAMES EN HEREN,

De Overeenkomst waarvan hier de goedkeuring wordt verzocht, is enkel toepasselijk op de Belgische en Franse staatsburgers (art. 7 van de Overeenkomst). Zij slaat op de invaliden en de burgerlijke slachtoffers van de oorlog 1940-1945, alsmede op hun rechthebbenden of rechtsopvolgers (art. 1 van de Overeenkomst). Zij stelt zowel de enen als de anderen in staat de voordelen van een der beide wetgevingen te genieten, ingeval tussen het schadelijk feit en de toekenning van de rente een verwisseling van natio-

(1) Samenstelling van de Commissie :

Voorzitter : de heer Kronacker.

A. — Leden : de heren d'Alcantara, Delwaide, Dewulf, Herbiet, Lefèvre (Th.), le Hodey, Mertens de Wilmars, Parisis, Schot, Van Cauwelaert, Van Elslande, Willot. — Bohy, Fayat, Housiaux, Huysmans, Larock, Merlot, Pierson, Tielemans, Van Eynde. — Drèze, Janssens.

B. — Plaatsvervangers : de heren Bertrand, Cooreman, De Gryse, *Mevr. De Riemaecker-Legot*, de heren du Bus de Warnaffe, Verhenne. — Dejardin, De Kinder, De Sweemer, Detiège, Radoux. — Cooremans.

Zie :

409 (1959-1960) :

— N° 1 : Wetsontwerp.

pays de se prévaloir d'une législation plus favorable si la législation nationale qui les régissait à l'origine leur refusait le droit à la pension.

Enfin, cette Convention uniformise les règles d'application aux nationaux en décidant que :

1° les invalides reçoivent une pension à la charge et aux conditions de l'Etat auquel ils ressortissaient au moment du fait dommageable;

2° les ayants droit ou ayants cause (terminologie française) reçoivent une rente de l'Etat qui a statué ou aurait eu à statuer sur les droits de la victime;

3° la jouissance de la pension une fois acquise ne peut plus être retirée aux nationaux qui de Belges deviennent Français et réciproquement.

Ce système excellent en soi entraîne la nécessité de modifier différents textes législatifs. Ainsi, la loi du 15 mars 1954 exige la nationalité belge dans le chef de la victime, au moment de la décision d'octroi ou au moment du décès si elle est décédée avant la reconnaissance de ses droits. La Convention y déroge (art. 2, 1°).

De même le projet de loi, en son article 3, annule l'autorité de la chose jugée qui s'est attachée aux décisions rendues antérieurement à la date d'entrée en vigueur de la Convention à l'égard des personnes qui peuvent invoquer le bénéfice de la Convention.

Différents textes prévoient le cas de changements de nationalité en cours de procédure (soit de belge à la française, soit inversement, soit de l'une ou de l'autre vers d'autres nationalités) et statuent dans ces différents cas.

De plus les Gouvernements s'engagent à accorder non seulement la pension ou la rente mais encore les avantages qui y sont attachés. Tel est le cas de l'assistance de l'O.N.I.G. ou de l'O.N.A.C., des priorités d'emplois publics, etc.

La Convention précise dans quelles conditions reprend vigueur une jouissance de pension suspendue par changement de nationalité avant la mise en vigueur de la Convention. Dans ce dernier cas, la Convention, en son article 3 étend son champ d'application aux victimes civiles de la guerre 1914-1918 (art. 7).

L'article 4 précise les délais d'introduction des demandes et la possibilité de relever la forclusion.

L'article 5 impose le choix en cas de cumul de nationalité.

L'article 6 vise des définitions de terme.

L'article 8 favorise l'échange de renseignements.

L'article 9 traite de la date d'entrée en vigueur de la Convention.

Il convient d'attirer l'attention sur l'article 4 du projet de loi ainsi rédigé : « Le Roi prend les mesures complémentaires nécessaires pour assurer l'exécution de la présente Convention ».

Le Conseil d'Etat suggérerait de compléter l'article 4 par les mots : « le Roi peut à cet effet adapter la législation en vigueur ».

nationaliteit plaats heeft gehad. Zij verleent echter aan de burgers van de betrokken landen niet het recht aanspraak te maken op de toepassing van een gunstiger wetgeving, indien de nationale wetgeving, die oorspronkelijk voor hen gold, hun het recht op pensioen ontzegt.

Tenslotte brengt de overeenkomst eenheid in de regelen inzake de toepassing op de burgers van iedere Staat, en wel via de volgende bepalingen :

1° de invaliden ontvangen een pensioen ten laste van de Staat waaronder zij op het ogenblik van het schadelijk feit ressorteerden, zulks onder de in die Staat geldende voorwaarden;

2° de rechthebbenden of rechtsopvolgers (d.i. « ayants cause » in de Franse terminologie) ontvangen een rente van de Staat die uitspraak heeft gedaan of had moeten doen, over de rechten van het slachtoffer;

3° het pensioen, eenmaal verkregen, kan niet meer worden ingetrokken ten opzichte van de burgers die van de Belgische naar de Franse nationaliteit overgaan, en vice versa.

Dit systeem, dat op zich zelf uitstekend is, maakt het noodzakelijk diverse wetsteksten te wijzigen. Zo eist de wet van 15 maart 1954 dat het slachtoffer van Belgische nationaliteit is op het ogenblik van de toekenningsbeslissing, of op het ogenblik van het overlijden indien het slachtoffer is overleden vóór de erkenning van zijn rechten. De Overeenkomst wijkt hiervan af (art. 2, 1°).

Artikel 3 van de Overeenkomst doet verder de kracht van gewijsde teniet van de beslissingen, vóór de datum van inwerkingtreding van de Overeenkomst genomen ten opzichte van de personen die de overeenkomst te hunnen gunste kunnen invoeren.

Diverse teksten voorzien in de gevallen van nationaliteitsverwisseling tijdens de procedure (overgang van de Belgische naar de Franse nationaliteit of vice versa, of nog van een van deze nationaliteiten naar een derde), en regelen al deze gevallen.

Bovendien gaan de Regeringen de verbintenis aan om niet alleen het pensioen of de rente toe te kennen, doch ook alle daaraan verbonden voordelen, en met name de tegemoetkomingen van het N.W.O.I. en van het N.W.O.S., de prioriteitsrechten voor de openbare bedieningen, enz.

De Overeenkomst bepaalt onder welke voorwaarden de uitkering wordt hervat van een pensioen, dat werd geschorst wegens nationaliteitsverwisseling vóór de inwerkingtreding van de Overeenkomst. Met betrekking tot dit laatste geval wordt het toepassingsgebied van artikel 3 van de Overeenkomst uitgebreid tot de burgerlijke slachtoffers van de oorlog 1914-1918 (art. 7).

Artikel 4 bepaalt de termijnen voor het indienen van de aanvragen, en voorziet in de mogelijkheid om het verval op te heffen.

Artikel 5 legt de verplichting op, te kiezen in geval van dubbele nationaliteit.

Artikel 6 heeft betrekking op de omschrijving van sommige termen.

Artikel 8 regelt de uitwisseling van inlichtingen.

Artikel 9 handelt over de datum van inwerkingtreding van de Overeenkomst.

De aandacht dient te worden gevestigd op artikel 4 van het wetsontwerp, dat als volgt luidt : « De Koning neemt de bijkomende maatregelen die vereist zijn voor de tenuitvoerlegging van deze Overeenkomst ».

De Raad van State gaf in overweging de tekst van artikel 4 aan te vullen met de volgende woorden : « te dien einde kan Hij de bestaande wetgeving aanpassen ».

Le Gouvernement n'a pas cru devoir se ranger à l'avis du Conseil d'Etat pour les raisons déjà exposées antérieurement :

« Lors de la discussion du projet de loi portant approbation de la Convention universelle sur le droit d'auteur et des Protocoles annexes, signés à Genève, le 6 septembre 1952, le Gouvernement, en présence d'objections d'inconstitutionnalité de certains membres de la Chambre des Représentants, a estimé devoir accepter la suppression de semblable disposition. » (Doc. n° 254, 1958-1959, 2 : Rapport fait au nom de la Commission des Affaires Etrangères par M. Drèze, p. 2, Chambre des Représentants, 24 juin 1959.)

Nous reproduisons ci-dessous le passage du rapport de M. Drèze :

« Un membre de la Commission a demandé que soit réexaminé le texte de l'article 2 du projet qui prévoit notamment que le Roi peut, le cas échéant, déroger aux lois existantes.

» Après étude complémentaire, il apparaît que :

» a) c'est pour répondre au vœu exprimé dans l'avis rendu par le Conseil d'Etat, en date du 10 juillet 1957, que le projet initial, qui comportait un article unique, a été complété par un article 2, habilitant le Roi à prendre les mesures nécessaires pour l'exécution de la Convention et lui donnant le pouvoir de déroger, le cas échéant, aux lois existantes;

» b) la disposition critiquée ne constitue nullement une innovation en droit belge, et qu'à maintes reprises, des lois ont donné un pouvoir analogue au Roi;

» c) le maintien de ladite disposition se justifie par le fait que la législation belge actuelle n'est pas adaptée aux exigences de la Convention. En effet, celle-ci prévoit en son article V, 2, alinéa 2, que l'autorisation de traduire une œuvre pourra être donnée par l'autorité compétente à l'expiration d'un délai de 7 ans à dater de sa première publication, alors qu'en vertu de la législation belge, le droit d'auteur est protégé pendant la vie de l'auteur et pendant une période de 50 ans après son décès;

» d) le pouvoir donné au Roi doit être interprété comme se limitant strictement aux nécessités de l'application de la Convention.

» Au cours de la discussion ultérieure, M. M.-A. Pierson a déclaré que ces explications ne lui semblaient pas suffisantes. Il a déposé un amendement tendant à la suppression de l'article 2.

» M. Schot a estimé que seul le second membre de l'article 2 devrait être supprimé. Il a présenté un sous-amendement en ce sens, sous-amendement qui a été accepté par M. Pierson.

» Le Ministre a marqué son accord sur l'amendement de M. Pierson ainsi sous-amendé.

» La Commission a accepté ledit amendement à l'unanimité. »

Votre Commission a maintenu un point de vue identique dans le présent projet qui a été adopté à l'unanimité, de même que le rapport.

Le Rapporteur,
A. PARISIS.

Le Président,
P. KRONACKER.

De Regering heeft gemeend dit advies van de Raad van State niet te moeten opvolgen, en wel om de reeds vroeger uiteengezette redenen :

« Bij de bespreking van het wetsontwerp houdende goedkeuring van de universele Auteursrecht-conventie en van de bijgevoegde Protocollen, ondertekend op 6 september 1952, te Genève, heeft de Regering gemeend de weglating van een gelijkaardige bepaling te moeten aannemen wegens de bezwaren van grondwettelijke aard uitgebracht door zekere leden van de Kamer der Volksvertegenwoordigers. » (Stuk n° 254, 1958-1959, 2 : Verslag opgesteld namens de Commissie van Buitenlandse Zaken door de heer Drèze, blz. 2, Kamer der Volksvertegenwoordigers, 24 juni 1959.)

Hierna volgt de desbetreffende passus uit het verslag van de heer Drèze :

« Een lid van de Commissie vraagt dat de tekst van artikel 2 van het ontwerp, waarbij o.m. aan de Koning machtiging wordt verleend bij voorkomend geval van de bestaande wetten af te wijken, opnieuw in studie zal worden genomen.

» Na nadere bestudering blijkt :

» a) dat, waar het oorspronkelijk ontwerp, dat slechts een enkel artikel behelsde, werd aangevuld met een artikel 2 waarbij de Koning wordt gemachtigd de maatregelen te nemen die voor de uitvoering van de Conventie nodig zijn en bij voorkomend geval van de bestaande wetten af te wijken, zulks geschiedde om tegemoet te komen aan de wens, die de Raad van State in zijn advies van 10 juli 1957 te kennen gaf;

» b) dat de gewraakte bepaling geenszins een nieuwigheid is in het Belgische recht, en dat in onze wetten herhaaldelijk een soortgelijke macht aan de Koning werd verleend;

» c) dat het verantwoord is deze bepaling te handhaven, daar de huidige Belgische wetgeving niet aan de eisen van de Conventie is aangepast. In artikel V, 2, lid 2, van deze laatste wordt immers bepaald dat de machtiging tot het vertalen van een werk door de bevoegde autoriteit kan worden verleend na verloop van 7 jaren sedert de eerste openbaarmaking ervan, terwijl volgens de Belgische wetgeving het auteursrecht wordt beschermd tijdens het gehele leven van de auteur en tijdens een periode van 50 jaar na zijn overlijden;

» d) dat de aan de Koning verleende bevoegdheid moet worden beschouwd als strikt beperkt blijvend tot wat met het oog op de toepassing van de Conventie noodzakelijk is.

» Tijdens de daaropvolgende discussie verklaart de heer M.-A. Pierson dat de gegeven uitleg hem onvoldoende lijkt. Hij dient een amendement in tot weglating van artikel 2.

» De heer Schot is van oordeel dat alleen de tweede volzin van artikel 2 moet wegvallen. Hij stelt in die zin een sub-amendement voor, waarbij de heer Pierson zich aansluit.

» De Minister stemt met het aldus gewijzigde amendement van de heer Pierson in.

» De Commissie neemt het amendement in kwestie met algemene stemmen aan. »

Uw Commissie heeft met betrekking tot het thans behandelde ontwerp hetzelfde standpunt ingenomen. Het ontwerp wordt, evenals dit verslag, met algemene stemmen aangenomen.

De Verslaggever,
A. PARISIS.

De Voorzitter,
P. KRONACKER.